

Notranjec

GLASILO

POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA
ZA NOTRANJSKO V POSTOJNI.

Izhaja vsako soboto
in velja po pošti za celo
leto 4 K, za pol leta 2 K.
Posamezne številke po 10 v.
Na naročbe brez denarja se
ne oziramo. Uredništvo in
upravnništvo je v Ljubljani
Breg šte. 12.

Inserati
se računajo za celo stran
36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za
 $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani
9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K. Pri
večkratni objavi primeren
popust. Mala naznanila po
20 vin. od petit-vrstice.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Deželni odbor in kmetске koristi.

Kranjski deželni odbor je edino večje zastopstvo, kjer smo Slovenci v pretežni večini in kjer lahko vsaj nekoliko samostojno gospodarimo. Tu je torej polje, kjer bi mogli delovati edinole v svojo narodno korist, tu bi mogli nadkriljevati v napredku vse druge deželne odbore.

A temu ni tako. Najbolj naše zastopstvo nam je sedaj najbolj tuje in najmanj v prid. Kjer bi moralo pomagati, pravi, da vsled obstrukcije ne sme; kjer bi imelo svetovati, trdi, da vsled nerednih deželnozborskih razmer ne more. V večnem izgovoru z obstrukcijo rešujejo eni odborniki kratkomalo vse akte nepovoljno, drugi pa jih odlašajo za poznejše čase. Vsi se gibljejo natanko le po izvoženih potih in nikomur ne pride na um novost, ki bi odgovarjala časovnim potrebam.

Zopet postavljati na zatožno klop deželne odbornike, ali celo deželne poslance nimamo namena in nam bi tudi prav nič ne koristilo. Zdi se nam umestneje spregovoriti nekaj besedi o nalogah deželnega odbora v zastopstvu kmetских koristi.

Tudi kranjski deželni odbor bi si moral zapisati v program kot glavno točko: deljenje dela. Delitev pa bi se ne smela vršiti le med posameznimi strokami, kakor je to danes že bolj ali manj v navadi, marveč kaj posebno v posameznih strokah samih.

Mislimo namreč, da bi bilo nujno potrebno, da si n. pr. deželni odbornik, ki zastopa kmetске interese, pritegne večje število strokovnjakov kot poročevalce za posamezne panoge kmetijstva. V tem oziru bi se moral cel deželni odbor postaviti na moderno trgovsko stališče: Par tisočakov, ki se žrtvuje za dobrega veščaka na leto, ni izgubljenih, pač pa bogato naloženih.

In da bi sedel v našem deželnem odboru vsaj po en strokovnjak za mlekarstvo, živinorejo, vrtnarstvo,

gozdarstvo, poljedelstvo, zadružništvo itd., bil bi procvit v naši deželi kmalu vse drug, kot je danes. Kako velikanske vspehe smo dosegli v vinarstvu in to največ po zaslugi strokovnjaka, ki je deželnemu odboru stalno prideljen!

Do danes je bilo naše tozadevno gospodarstvo sploh jako čudno. Za vse mogoče stvari so v javnosti nastavljali strokovnjake, samo takih ne, ki bi mogli kmetu kaj pomagati. Vzlic temu pa so povsod vpili, da treba kmeta rešiti.

Naj bi torej naš slavní deželni odbor vzel v pretres podobne organizacije družih dežela, ki so v tem oziru nekaj vzglednega. Že štajerski deželni odbor je sam na sebi boljši, četudi ga ne moremo presojati z našega narodnega stališča. Jako veliko se pa utegnemo naučiti od deželnega odbora nižjeavstrijskega in od čeških kulturnih svetov ter drugih narodno-gospodarskih inštitucij. Vprašanj, ki bi jih morali reševati strokovnjaki, je na tisoče, ako hočemo našemu kmetu res kaj pomagati. Skrajni čas bi že bil, da bi se za kmeta ravno naš deželni odbor zastavil in sicer tamkaj, kjer je gotovo pričakovati odpomoči. Kakor smo omenili, je edino prava pot: Delitev dela po strokovnjakih in po sekcijah. Deželni odborniki sami ne morejo biti več kos vsem podrobnim nalogam, ki se jim danes nalagajo in naj bi bili še taki veščaki.

Politične vesti.

Ustanovni shod Narodne stranke na Štajerskem bo 8. decembra. Stranka ima že zdaj dosti lepe uspehe. Upati je, da bo rešila marsikoga slovenskemu narodu, ki bi ga utegnil klerikalizem potisniti v nemškutarski tabor. Stranka bo tudi poslala zastopnike v novi predlagani štajerski narodni svet.

Narodni svet naj se po inicijativi slov. štajerskih poslancev ustanovi prihodnji mesec za Slovenski Štajer.

Sestavljen naj bo na podlagi političnih strank, ki pošljejo vanj po 10 zastopnikov. Nam se zdi ta organizacijski načrt v temelju popolnoma zgrešen. Narodni svet naj bi sezidala narodna prosvetna in gospodarska društva. Na nepolitičnih društvih bo slonela njega moč. Narodni svet naj vpliva s svojo občenarodno avtoriteto na stranke, ki po svetovnem naziranju in po razredih deljene vlečejo v razne smeri. Če pa snujejo le stranke kot take narodni svet, se nam že v naprej zdi ideja pokopana. Štajerski narodni svet ne bo nič drugega kot nekaka zavarovalnica za mandate tistim gospodom na Štajerskem, ki jim je prišel z novo stranko nastali razdor prekmalu. Potrebovali bi še malo „sloge“, da se v njeni senci bolj razvijejo.

Delegacije so začele zborovati v nedeljo in sicer letos v Budimpešti (eno leto zborujejo namreč na Dunaju, drugo v Budimpešti). Cesar jih je otvoril s kratkim in praznim prestolnim ogovorom. Povdarjal je, da je Avstrija z vsemi vevlastmi osobito z Rusijo v prav dobrem razmerju, in zahteval, da se dovolijo večje svote za vojake kot druga leta. Ogri so sicer izjavili, da bodo glasovali za proračun, ki ga predlaga vlada, a so podali načelno izjavo, v kateri trde, da način, po katerem cesar odvarja delegacijo, ni utemeljen v ustavi, kajti delegacija

ni nikak državni zbor avstro-ogrske monarhije, ampak le odsek obeh parlamentov. Ogri namreč nočejo priznati, da je Avstro-Ogrska država, ampak trde, da sta državi le Avstrija zase in Ogriško-Hrvatska zase. Stvarne razprave delegacij se začno drugi teden. Cesar biva tačas v Budimpešti, nato se poda za par dni v Prago.

Cesar proti plemičem. Cesar pričakuje od volilne reforme, da bo trdnjše zlepla že precej pretreseno skupnost avstrijskih dežel in narodov. Iz dinastičnih interesov je postal zelo vnet za reformo. Kadar se kaka stranka upira, ker se ji zdi r-forma krivična, pa jo cesar pokara. Če cesar na tak način upliva na aktivne politike, to pa ne odgovarja načelu svobodne ljudske volje in svobodnega parlamentarizma. Pretekli teden pa se je cesarjeva nevolja obrnila zoper tiste može, ki po njega milosti sede v postavodajalnem zastopu, v gosposki zbornici. Ti može se namreč upirajo volilni reformi in predlagajo, naj bi starejši može imeli po 2 glasova, mlajši pa le en glas. Predlog slednjič ni tako nespameten, a v tem času, ko je delo volilne preosnove že po skoro nepremagljivih ovirah blizu konca, bi pomenilo to novo pluralno načelo uničenje vsega dosedanjega dela in uspeha. Zato je cesar gosposko zbornico posvaril. Brez dvoma se bo udala. Njen namen

Listek.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.
(Dalje.)

„Krik in vik pretrga skupščino, šumelo je, ploskali so, žvenketali so s sabljami, grozili s pestmi. Ban mahne z roko, beležnik pa nadaljuje: „Kralj je odredil, naj se podban in vsi njega drugovi kaznujejo radi zločina.“ Komaj to izusti, se vzdigne ban in glasno zakliče: „Ker je podban po kraljevi volji odstavljen, volimo novega! Ali hočete?“ „Volimo“, zagrmí Tahi in Jakob Pogledić zakriči: „Volimo, dol z Gregorijancem!“ Vurnovič prime izdajalca Pogledića za prsi, velika buka nastane. Izdani, propali! Skočim na klop, da govorim. A Turopoljci zakriče „doli!“ Ban pa tačas: „Ali hočete Ivana Forčića za podbana?“ „Hočemo“, zatuli skupščina. „Vivat Forčić!“ Ves bled stopi Vurnovič pred bana, oči se mu razmaknejo, s sabljo udari po mizi. „Mir“, zakliče, „mir zahtevam kot plemič hrvatski, ki se vaše besnosti ne plaši. Oblagali ste kralja, zatajili prevaro, oplenili ubogo vdovo, oblatili staro hrvatsko poštenje, podkupili nepoučene, zločinci ste, a jaz navadni plemič prosvedujem proti tej sili in zlobi. Ne bojte se, sabljo imam le za Turčina, a gorje vam, ko zmagamo Turčina. Razdjali ste srečo obitelji, užalili plemenitega starca, gorje vam!“ Ban se je tresel jeze. Tahi zarudi, besno skoči na mizo in vikne: „Dol z Vurnovičem! Jaz sem zmagal! Vaši Uršuli dam beraško palico.“ „Bog bo sodil“ zakliče še

naš Vurnovič, nato so zabliskale sablje, presekali smo se iz sabora.“

Vsi so onemeli. Le Ambrož je miren. Pristopi k Vurnoviču in mu poda roko: „Hvala, prijatelj!“ Ta pa ga plakaje objame: „Oprosti, i mene so prevarili. Neki podkupljenec Alapičev nam je zapeljal neuko ljudstvo. Oprosti meni in ljudstvu.“

Ta hip se odpro vrata. Ivan Petričević izroči podbanu in Uršuli kraljevo pismo, v kojem zove kralj Ambroža, Uršulo in njene zete pred sodišče zaradi veleizdaje, Uršula pa mora vrniti Tahi ju celo imetje.

„Nikdar!“ skoči žena na noge.

„Morate — za sedaj, kralj zapoveduje“, reče Ambrož.

* * *

Tretji dan po sv. Jakobu zasede Tahi Susjed in Stubico. Strahu in groze zatrepče celi kraj na njega vsklik: „Ej, sedaj sem vam zopet jaz gospodar!“

XIII.

V prijetnem pogovoru sta na svečnico l. 1566. sedela Tahi in Jelena ob plamtečem kaminu v zopet pridobljenem Heningovem gradu. Z zadovoljstvom je pravil Tahi, kako vse pravde proti njemu spijo, ker jih njegovi prijatelji zadržujejo in kako krepko drži sedaj kmete k tlom.

„A kaj si napravil z onim Stjepanom, oskrbnikom Heningove, ki smo ga ondan zajeli pri Brdovcu?“

„Kaj naj napravim?“ vpraša Ferko. „Requiescat in pace! Niti ne izplača se praviti. Šime Drmačić mi je pravil, da Stjepan v Brdovcu pripoveduje, da se vrnejo stari gospodarji. Tudi o tebi je nekaj govoril.

najbrž niti ni, zavreti reformo, najbrž hoče le nekaj zase pri tem izmešetariti. Število članov gosposke zbornice namreč ni v zakonu navedeno, ampak cesar lahko imenuje, kolikor članov hoče, vanjo. Že dostikrat se je zgodilo, da je cesar imenoval več novih članov, da sezida trdnejšo večino vladi. Gosposka zbornica zahteva, da se število njenih članov zakonito določi. To bi si menda rada kupila zato, da glasuje za volilno reformo, kakor jo sklene poslanska zbornica.

Rusini in volilna reforma. Poslanci rusinskega naroda so zapustili državni zbor za čas razprav o volilni reformi. Splošna in „enaka“ volilna pravica, ki naj se upelje tudi v Galiciji, je namreč taka, da je en Rusin mnogokrat manj vreden kot drug državljani. Dobili so malo mandatov in tako razdelbo okrajev, ki se da primerjati le še s Koroško za nas tako krivično geometrijo. Zato Rusini nočejo več sodelovati pri volilni reformi.

Domače vesti.

Promocija. Pravni praktikant pri c. kr. deželni sodnji v Ljubljani, g. Gregor Žerjav, je bil v petek dne 30. novembra t. l. promoviran doktorjem prava na dunajskem vseučilišču. Iskreno čestitamo!

Prememba pri poštni upravi. Poštni oficijant v Jesenicah, Matija Meden, pride kot poštni asistent v Št. Peter. Poštna aspirantinja Ivanka Kristan v Starem trgu pri Kočevju je imenovana za poštno oficijantinjo in administratorico poštne urada v Senožečah. Poštna asistenta Ivan Florjančič in Josip Mogolič iz Št. Petra sta prestavljena v Novomesto, asistent Anton Kocmur pa iz Novega mesta v Št. Peter.

Županom v Erzelju je bil izvoljen gosp. Josip Bizjak iz Erzelja, svetovalcema pa gg. Leopold Terčelj in Josip Volk iz Erzelja.

Umrla je v Ložu soproga tamošnjega davkarja gospa Gabrijela Semen roj. Peče v 38. letu svoje starosti. — 27. t. m. je umrla na Ravbarkomandi pri Postojni gospa Marija Dralka, mati ondotnega c. kr. gozdarja, v 72. letu svoje starosti. — Dne 22. t. m. preminul je v Ljubljani c. in kr. komornik in deželne sodnije svetnik gosp. Viljem baron Rechbach v starosti 84 let. Pokojnik je oče novomeškega okrajnega glavarja, ki je svoj čas služboval tudi kot okrajni glavar v Postojni. N. v m. p.!

Redni šolski pouk na postojnskih šolah, in sicer na meščanski, ljudski in obrtno-nadaljevalni šoli, se zopet prične v torek dne 4. decembra t. l.

Pa tudi imetje ima lepo. Hotel sem ga soditi, a podžupan mi brani, da ne spada pod moje sodišče. Oni so ga oprostili moje tožbe, jaz pa sem ga počakal, ga ujel in sporočil podžupanu, da bom sedaj jaz sodil. Šlo je prav hitro. Anton Gereci prinese sekiro in odseka lopovu glavo. Hišo Stjepanovo je dobil Gereci, ker mu je tako lepo odpihnil betico. Jaz jim že pokažem!

„Ali če te obtožijo?“ opomni Jelena.

„Kdo? Bana imam v torbi, moja stranka je silna!“

„Oče, oče“, pridere v sobo Gavro, „pravkar je pritiral Petričević v grad bosega vklenjenega človeka.“

Tahi skoči k oknu, da vidi, kdo je. Gologlav bos človek je stal v sami srajci sredi dvorišča, tresel se je mraza kot trlica, iz ust mu je tekla kri.

„Kdo je to?“ zakliče Tahi. „Najhujši razbojnik — Ivan Sahov. Mati ga ni rodila za drugo kot za vešala!“ odgovori Drmačić.

„Ho, ho, Ivan Sahov, tedaj ste ga vendar zajeli!“ se nasmeje Tahi in hiti na dvorišče.

„Ti si Ivan Sahov, ki je pod Heningovko bunil kmete proti meni, ki si branil grad z mečem pred banom!“

„Da, Ivan plemeniti Sahov!“ odvrne ujetnik in ponosno dvigne glavo.

„Eh“, reče Tahi, „vidiš, ti si mi došel v goste, po zimi te ne morem pustiti brez strehe. Dam ti stanovanje in postelj. Pravil si nekoč, da od Tahija ne pokusiš ne mrvice kruha, ne kapljice vode. Bodisi, ne bom te silil!“

Sahov dvigne glavo in izbuli na Tahija krvave oči, ne vedoč, kaj namerava ž njim.

„Gospod Tahi, prosvedujem, jaz sem plemič.“

„Kdo ve, morali bi poiskati tvoj plemiški list. Dotlej ostaneš pri meni.“

„To bo težko, vaša milost“, se nasmeje Drmačić, podpalil sem peč z nekojimi papiri, med njimi je bilo tudi pismo na oslovski koži.“

Nato odžene Sahova v globoko ječo, Tahi pa odide k Jeleni, ki mu sporoči, da je bil pri njej župnik Babić in vprašal po mlademu Juriju Mogaiću.

„Reci mu, gospa Jelena“, odgovori Tahi, „da so Mogaića zajeli Turki in menda iz njega napravili kopuna, recite mu tudi, da se naj me vražji pop varuje, da ga ne krenem po sveti tonzuri.“

* * *

Pet dni je minulo izza svečnice. Tahi se je bil napil zlate kaplje Sahova in si zaželel posebne predstave. Pokliče Bošnjaka, naj vzame ključje Sahove ječe in prinese hlebec kruha. Globoko dol po stopnicah in temnih hodnikih sta šla Tahi in Bošnjak, da obiščeta Ivana Sahova. Vlažen smrad je vdaril iz kamrice, ko sta stopila vanjo. Plesnive stene je pokrival vlažen mah. V kotu na gnili slami se je gibalo nekaj živega — morda človek. Da, človek je. Izpod krvavih krp se sveti koža, noge so rudeče in mokre, nabrekne, ozeble. Dolge, suhe roke so se krčevito ukopale v slamo. Roke in noge so ukovane v železo. Oči se mu žare, vzdihajo. Pet dni ni ne jedel ne pil. Tahi mu zavika:

„Oj mili gost! Oj Ivan! Je-li ti dobro?“

(Dalje prih.)

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni vabi na redni občni zbor, ki se vrši v petek, dne 7. grudnia 1906. ob 8. uri zvečer v gostilni br. Fran Arkota z naslednjim dnevnim redom: I. 1. Pozdrav br. staroste; 2. poročilo tajnika in orodjarja; 3. poročilo blagajnika in pregledovalcev računov; 4. poročilo načelnika. II. Volitve: 1. staroste; 2. podstaroste; 3. načelnika. 4. 4 odbornikov, 2 namestnikov in 3 pregledovalcev računov; 5. zastavonoše; 6. šestih delegatov v „Zvezo“. III. Slučajnosti. Bratje Sokoli se pozivljejo, da se vdeležijo polnoštevilno občnega zbora. Na, zdar! Odbor.

„**Leipziger illustrierte Zeitung**“, eden izmed najveljavnejših in najbolj razširjenih listov Nemčije prinaša v svoji zadnji ševilki štiri krasne, umetniško izdelane lesorezne slike svetovnoznane postojnske jame, poleg slik pa kratek a vendar spretno in poljudno sestavljen popis, ki bralcem pojasnjuje zgodovino, obseg in obisk jame. Poroča se nam, da je dotični popis sestavil in prvotne slike preskrbel c. kr. finančni tajnik gosp. Fran Gerstenmeyer v Postojni, za kar mu je jamska uprava lahko hvaležna. Slike in popis utegne koristno vplivati na obisk jame in je ob enem cenena reklama za jamo.

Požar je uničil dne 20. novembra ob pol 12. uri ponoči Matiji Terkmanu v Podkraju št. 61 kozolec, seno, steljo in kmetijsko orodje. Škode je 2200 K, zavarovan je bil le za 200 K. Zažgal je najbrže pohajač, ki je v skednju prenočil. Ker je ob času požara divjala huda burja, pretila je tudi nevarnost sosednjim hišam.

Neznan tat pokradel je dne 22. novembra gostilničarju g. Miroslavu Ambrožiču v Postojni iz jedilne shrambe 70 parov klobas, par čevljev, zimsko žensko ruto in nekaj jajec. Škoda znaša nad 60 kron.

Iz Št. Petra. Tu je otvorila s 1. novembrom mesnico gospa Amalija Kocmur preje Lavrenčič. Sedaj imamo že tretjo mesnico, a pred nedolгим časom se je zatrjevalo, da še dve ne morete izhajati. G. Kocmur je imela že prej mesnico ter je občinstvo redno zelo dobro postregla, kar bode gotovo tudi v prihodnje. Obenem je prevzela omenjena gospa tudi gostilno „pri reškem mestu“ zopet v svojo oskrb, kjer se takoj drugo življenje opazuje.

V Trnji pri Št. Petru imamo še vedno dve učiteljici na dvorazredni šoli, na kateri je treba poučevati dečke tudi v ponavljalni šoli. Gospod kurator Železny bi se bil pač v četrtek dne 22. novembra t. l. zamogel prepričati, da s to uredbo ni pravo zadel. Navedenega dne ni učiteljica s svojeglavnimi in nevboglživimi dečki posebno prijazno postopala in vsled tega ste se morali obedve gđč. učiteljici s postom pokoriti. Obe namreč hodite na hrano v bližnjo vas Klenik. Učenci ponavljalne šole pričakali so gospodični za zidom pri poti, ki pelje v Klenik s kamenjem. Ker pa gđč. učiteljici nista dobili zadostne pomoči, sta se morali umakniti močni vojski ponavljalcev - napadalcev. Želeti bi pač bilo, da bi vsaj gospod kurator Železny nekoliko vpljival

na stariše takih razposajenih otrok, kajti tudi energična učiteljica enakih pač ukrotiti in ugnati ne bode mogla. Pivčan.

Iz Zagorja. Vžitkarca vulgo „Belaj-ka“ je stanovala sama v hiši. Ko je več dni ni bilo iz hiše, so vrata odprli ter jo našli že na pol mrtvo. Čez par ur je umrla.

Iz Zagorja. Prvi roditeljski večer se je obnesel izredno dobro. Šolska soba je bila nabito polna očetov in mater, ki so z velikim zanimanjem sledili predavanju. Otvoril ga je z daljšim nagovorom nadučitelj g. Rudolf Horvat, ki je poslušalcem pojasnil pomen in potrebo takih predavanj ter jih prosil, da se jih tudi v prihodnje udeležujejo v tako obilnem številu, kar jim bode le v veliko korist in čast. Nato je v deloma šaljivem govoru predaval župnik gospod Fran Groznik o „družini“, kar je navzočim kaj ugajalo. Prihodnje predavanje se vrši v nedeljo, 9. decembra t. l., pri kateri priliki bode predaval nadučitelj g. Rudolf Horvat o temi „Šola in dom“.

Iz Hotedršice se nam piše: Vodovod je sedaj popolnoma dogotovljen; ta teden so še zaznamovali hidrante in postavili sredi vasi vodnjak s svetiljko. Ta naprava je vasi v korist, ker stoji ravno na križišču potov čez glavno cesto, pred pošto ter razsvetljuje tudi dva mostova, kar je v temnih nočeh zelo potrebno. Naprava je prav lepa, le okrog nje bi se moralo še nekoliko olepšati. Potokovo strugo naj bi se malo ogradilo z zidom in prostor naj bi se posul s peskom; tako bi dobilo tudi vodnjakovo ozadje čisto drugo lice. Če bi se vsadila tam kaka lipa, bi tudi ne škodilo. Vas je velika, ima lepo lego; zakaj bi tudi za njeno lepoto malo ne storili sami! Sploh pa bi bilo dobro, da bi se popravilo razkopano obrežje od mostu pri cerkvi do konca vasi, kar bi se dalo napraviti z malimi stroški in voda ne bi izstopala po vasi pri vsakem deževju. Dasi nimamo olepševalnega odseka, je vendar upati, da delavno in za napredek vneto predstojništvo tudi v tem oziru tudi kaj vkrene. — Gasilno društvo se dobro drži ter obeta s prihodnjim letom postaviti svoj dom. Letos je imelo mnogo stroškov, a dobilo je tudi nekaj podpor, tako od deželnega odbora 200 K, nekaj pa je zagotovljenih. Torej z združenimi močmi naprej.

Prosveta.

Simon Gregorčič naš najpriljubljenejši slovenski pesnik je v soboto, 24. novembra ob 10. uri 10 minut dopoldne od kapi zadet umrl v Gorici. Mrtvaški sprevoz se je vršil v pondeljek iz Gorice ob velikanski udeležbi na Libušnje pri sv. Lovrencu, kjer je bil pokopan v torek. Daljši članek o delovanju nepozabnega ob čegar rakvi žaluje vsak zaveden Slovenec, smo morali radi primanjkovanja prostora odložiti za prihodnjo številko.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila za božične praznike in novo leto dvoje vrst

razglednic, ki se razpošljejo začetkom decembra po vsi slovenski zemlji. Na tisoče in tisoče razglednic roma ob božičnih praznikih iz kraja v kraj, vsak ima znancev in sorodnikov, ki jim z veseljem čestita za srečno novo leto. Dozdaj so imele pri nas od tega dobiček samo nemške židovske tvrdke, dočim je na Češkem „Matica Školska“ vsako leto dobivala tisoče od svojih razglednic. In to bodi poslej tudi pri nas. Razglednice bodo umetniško delo, krasnejše nego smo jih bili vajeni dozdej. Dolžnost vsakega zavednega Slovence je, da ne pošilja nikakih tujih razglednic, ampak da seže po razglednicah naše šolske družbe in s tem ob priliki novega leta daruje v narodni namen denar, ki bi šel sicer v tuje roke. Slovenske trgovine naj se zglase pri vodstvu in naj izpričajo, da so res narodne. Dokažimo vendar enkrat, da znamo biti svoji na svojem. Opozarjamo posebno svoje podružnice; zlasti tiste, ki so spale do sedaj. Vse ob tem času razširjajte družbine razglednice in kar spada zraven — naš narodni kolek. Apeliramo na narodno ženstvo, naj zopet ob tej priliki pokaže, kako se zaveda svoje naloge. Ako vsak tako izpolni svojo dolžnost, dobila bo Ciril - Metodova družba lep novoletni dar, mi pa s tem ne izgubimo ničesar, ker bi isti denar zmetali tujcu v roke. Torej: „Mal položi dar domu na altar“, to nam veljaj posebno še ob bližajočem se božiču in novem 1907em letu.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se ponovno pozivlje do vseh zavednih Slovencev s prošnjo, naj rabijo v obilnejši meri družbin narodni kolek. Vzglej naj Vam bodo Čehi! Najrevnejšega izmed njih bi bilo sram, ako bi ne rabil pri svojih poštnih pošiljativah narodnega koleka. V prihodnje bomo začeli objavljati perijodično, koliko smo v posameznih mesecih razposlali narodnih kolekov. Pozivljemo pa tudi Vas, zavedne trgovce, da če že ne more vsakdo izmed Vas kolekovanja svojih trgovskih dopisov in računov, naj prevzame vsaj v razprodajo naš narodni kolek. Ako se za naročene koleke vpošlje denar takoj, navržemo radi 50 kolekov na tisoč plačanih. Narodni kolek se naroča z naslovom: „Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.“

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je doposlala tvrdka J. Drufovka v Gorici kot večletni prispevek od prodanega družbinega voščila za črevlje znesek 101 K. — Opozarjamo vse častite somišljenike tudi na to blago, ki bi lahko donašalo naši družbi bogatejih prispevkov, ako bi je rabili vsi Slovenci.

Narodno gospodarstvo.

Pomije so za govedo jako dobre in tečne. Paziti je treba le, da ne pridejo vanje kosti, ki so govedi jako nevarne. Pomije tudi ne smejo biti prestare, ker so škodljive, če se v njih že pojavlja gnilobno kipenje.

Kokošji hlev mora biti snažen, da ostane kuretina zdrava in, da jo obvarujemo golazni. Vsak teden moramo hlev izkidati in nanovo nastlati in potresti s pepelom.

Dvakrat na leto in sicer v jeseni in pomladi ga je pa treba temeljito očistiti, to je, pobeliti stene ter grede omiti s karbolovo vodo ali z lugom. Meso in jajca snažnih živali imajo boljši okus, kot ona zanemarjenih. Le na ta način je možno preprečiti razširjanje kužnih bolezni, ki se tako rade lotevajo kuretine.

Dobra shramba za jabolka mora biti zračna, pa vendar ne tako suha, da se sadje v njej izsuši. Vlažne shrambe, kakor znano, pospešujejo gnilobo, zato je bolje imeti sadje v suhih shrambah, izhlapevanje vode pa preprečiti na drug način. Skušnja uči, da se jabolka najbolje ohranijo v zračni shrambi, zavita v svilen papir in vložena med strugotine.

Zmrznjeno sadje. Navadno se polaga zmrznjeno sadje v mrzlo vodo, da se zopet odtopi, kar pa ni posebno dobro. Najbolje je, ako se zrak v shrambi segreje čez 0 stopinj, ali pa naj se sadje odnese v toplejši prostor. Zmrznjeno sadje je treba prijeti z ovito roko in prav rahlo, da se ne stiska. Ako se skaže, da se zmrznjeno sadje več ne da rešiti, je najbolje, da ostane zmrznjeno, dokler se ne uporablja. Prehudo zmrznjeno sadje namreč kmalu segniže, ako se odtopi.

Med — sredstvo za pomirjenje živcev. Zvečer, predno greš spat, povžij žličico medu. To jako pomiri živce, poleg tega je pa tudi redilno in krvotvorno. Kdor ne more uživati samega medu, naj si ga namaže na kruh, ali pa naj ga pije z mlekom ali kavo.

Madeže odstranimo iz obleke brez škode za barvo in blago, z vodo, v kateri smo kuhali fižol. Bel fižol se skuha v vodi, a se ne osoli. Ko se je voda shladila, se namočijo v nji umazani deli obleke ter se izperejo brez mila. Madeži od črnila, rdečega vina in masti izginejo pri tem iz belega ali barvanega blaga. Svileno, volнено in bombažasto blago postane kakor novo, če ga izpereš z mlačno fižolovo vodo. $\frac{1}{2}$ kilograma fižola zadostuje na 1 liter vode. Blago se nazadnje izpere še v čisti, mlačni vodi, ožme nalahko, posuši ter lika na obratni strani.

Cena mesa na Dunaju je vedno višja, tako, da revnejši sloji ne morejo več kupovati tega prepotrebne živila. Ker Srbija, ki je pošiljala 60—70 tisoč volov, ne sme več uvaževati živine v Avstrijo, trdijo dunajski mesarji, da ne morejo dajati mesa po starih cenah, ker ni dobiti živine za zmerno ceno. Zahtevajo torej od vlade, da odpre meje za uvoz živine iz drugih dežel. Prirejajo shode v to svrhu, a vlada se dosedaj še ni vdala. Mesarji trdijo, da jim bo mogoče prodajati meso za polovico sedanje cene, če se odpro meje. V Londonu, ki ima 6 milijonov prebivalcev, se prodaja argentinsko meso po 27 krajcarjev kilogram. Argentinski konzul je že stopil v dogovor z avstrijskim ministrom radi uvažanja živine v Avstrijo. Meso, postavljeno v kako avstrijsko luko, bi stalo 74 kron 100 kilogramov. Ladije, ki služijo za prevažanje živine, lahko sprejmejo 250—500 glav najlepše živine. Nasprotno zahtevam, ki jih stavijo mesarji in prizadeti konzumenti, posebno delavci, da se odpro meje, pa zahtevajo agrarci, da

ostanejo meje zaprte. Povdarjajo, da je edina rešitev za propadajoči kmetijski stan, da se kmetu in onim, ki se pečajo z živinorejo, plača živino tako, da se jim primerno povrne denar, ki ga izdajo za vzrejo živine in poplača tudi delo, ki ga imajo z njo. Agrarci trdijo, da so dovolj močni, da bodo preprečili, da se odpro meje za uvoz živine. Ker jim gre za obstanek, ne bodo pripustili na noben način, da se jim uvede tako nevarna konkurenca. V to svrho se se vršili 25. nov. po raznih krajih monarhije shodi kmetijskih in drugih gospodarskih društev.

Gospodarski sestanki

so se ustanovili v Zagorju. Vršijo se tedensko menjaje v Zagorju in Knežaku vsak četrtek. Pri teh obdelovala se bodo vsakdanja gospodarska vprašanja. Prvi teh sestankov se je vršil 15. t. m. v Zagorju. Vdeležilo se ga je veliko število gospodarjev. V kratkem nagovoru je razložil g. Dragotin Česnik pomen sestankov, na kar je prišlo na dnevni red vprašanje glede „branjanja travnikov“. V tem oziru je izrazil g. A. Domicelj morebiti upravičen pomislek, ki ga ima naše ljudstvo in sicer: ali bi ne bilo bolje pri nas — ko nimamo nič snega, a hude mrazove — branati v spomladi? Misliti je namreč, da so korenike trav, ki jih brana razorje, razpostavljene velikemu mrazu, ki jih lahko docela umori. Vsi navzoči so bili mnenja, da je to v resnici potrebno upoštevati. Sama ob sebi pride potem misel, da kaže na ta način branati zgodaj spomladi in tudi umetna gnojila naj bi se trosila spomladi šele na zbrnane travnike, kajti ves drug učinek imajo ta, ako se jih trosi na branane travnike. V tem oziru sklene se staviti vprašanje v strokovne liste. — Drugo vprašanje stavi g. A. Domicelj: Ali bi ne bilo boljše, ako bi se poprijeli mi temeljitega vzgojevanja „domače živine“ kakor pa tujih plemen? To razmotriva sledeče: pincgavsko pleme je za nas „pregloboko“*) in ni ravno dobro za delo; sikasto (simodolko) je dobro za pitati, a za delo je skrajno leno in počasno, za mleko je še dobro; ako pa pogledamo pri nas par hlevov, ki redijo domačo živino in sicer od dobrih prednikov, zapazimo, da so iste krave dobre za mleko in vprego, ter, da so pri tem vedno lepega života. Gosp. M. Fatur z vidnim veseljem pritrjuje tej misli, kateri se vsi pridružijo in pravi, da je to že davna misel njegova in našteva nekatere take znane hleve in prednosti teh domačih krav in vzklikne: kakšna bi pa bila ta živina pri umni reji! Gosp. A. Domicelj naznanja, da se je on resno te misli poprijel ter da je že kupil mladega junčka, ki ga „napaja“ in pravilno krmi ter da je kupil tudi kravo od znanih kot dobrih starišev, ki se ima oteliti v kratkem, katerega potomca hoče tudi z vso skrbjo gojiti. Izrazi se želja, da bi nam šla v tem oziru sl. c. kr. kmetijska družba na roko. — Tretje vprašanje sprožil je g. Drag. Česnik, češ, tudi za dobro stanje cest

se moramo brigati in pozval navzočega cestnega odbornika gosp. Mat. Fatur-ja, da se v cestnem odboru zavzame, da se bode vsaj malo bolje vzdrževalo naše okrajne ceste. V takem stanu, kakor so sedaj, še niso bile nikdar! G. M. Fatur pravi, da se že vedno poteguje, in da se bode tudi v bodoče vedno potegoval in skrbel, da se bode po možnosti celo zboljšalo. Stavi se mu vprašanje, ali je res, da je sklenil cestni odbor, da se okrajnih cest letos sploh nič ne bode popisipalo, na kar je odgovoril, da mu je načelnik cestnega odbora res to sporočil. Po kratki in živahni debati se sklene tej stvari posebno pozornost posvetiti.

A. D.

Po svetu.

Köpenik v Zagrebu ali varani biskup. V petek prošlega tedna je dobil škofijski dvor brzojavko z vsebino, da pride z brzovlakom v Zagreb ministerjalni tajnik Oskar Berger vitez Valdeneški v jako važni zadevi po višji odredbi. Seveda se je nadškof potrudil tako imenitnega gosta dostojno in najljubeznivejše sprejeti. Peljal se je tudi ž njim v svoji ekvipaži, da mu razkaže znamenitosti Zagreba. Gost je posetil tudi bana in druge dostojanstvenike. V banskem dvoru pa so sumili o tajnikovi identiteti, brzojavili so na Dunaj in dobili od tu odgovor, da tajnik Osvald Berger vitez Valdeneški ni odšel nikamor iz Dunaja. Ko je došla brzojavka, se je goljuf že odpeljal v Budimpešto, kjer ga je policija aretovala. Koliko denarja je odnesel od gostoljubnega biskupa, se menda ne bo izvedelo.

Vlaka trčila na ljubljanskem kolodvoru. V nedeljo zjutraj je zadel tovorni vlak št. 110, prišedši od Zaloga na vlak št. 178, ki bi se imel odpeljati v Reko. Službeni voz za lokomotivo, ter drugi voz sta bila popolnoma zdrobljena, dva naslednja je vrglo daleč na stran, tudi peti voz je bil še poškodovan. Vlakovodja je k sreči spoznal še o pravem času položaj in skočil z voza. Na vsej stvari je le dobro to, da ni bilo človeških žrtev. Govori se, da bi ne škodovalo nekoliko več razsvetljave na tirih južnega kolodvora.

Parnik „Cesar Viljem Veliki“, ki je odplul v torek iz Bremna proti Ameriki, je trčil ob drug parnik. Zadobil je pri katastrofi luknjo 15 m dolgo in 5 m široko. Nastala je grozna panika, saj je bilo samo v medkrovju krog 1500 ljudi, večinoma izseljencev. Mrtvi so štirje potniki med njimi Čehinja Kouselik, ranjenih je 8 oseb. Ponesrečeni parnik je izmed največjih parnikov Severnoameriškega Lloydja in vozi redno vsaki mesec v Ameriko. Razdeljen je v mnogo oddelkov, da voda, ki slučajno prodre v en oddelek, ne more prodreti v drugega.

Z avtomobilom skozi puščavo Saharo. Belgijski baron Pierre de Crawhez hoče meseca decembra prevoziti na avtomobilu celo puščavo Saharo. Začetek vožnje bo v Alžiru. Vseh potrebščin vzame seboj za 20 dni, tudi priprav ako bi bilo treba preiti jarke ali prepade.

*) Preveč žre, a malo izda.

Papež je prejel nekaj pisem, v katerih mu grozijo anarhisti z bombami.

Srbski patrijarh Branković je daroval srbskemu Sokolu v Karlovcih posestvo vredno 30.000 K.

Loterijske številke.

Trst, 24. novembra		82	50	87	31	89
Praga, 28. novembra		15	38	51	87	64

Mala naznanila.

Vsaka vrstica v teh oznanilih stane 20 vin. Pri večkratni objavi se dovoli primeren popust. Denar je poslati naprej. Plača se lahko tudi s pismenimi znamkami.

Landauer, še dobro ohranjen se ceno proda v Postojni hišna štev. 110.

Kašelj. Kdor tega ne uvaža, se pregreši na svojem lastnem telesu! **Kaiserjeve prsne karamele** s tremi jelkami. Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zasliženju in kataru v požiralniku. 5120 notarsko poverjenih izpričeval potrjuje, da drže, kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vin. Zalogo ima **J. Hus**, lekarnar v Vipavi.

Izurjen mlekár išče službe ter jo nastopi najraje takoj. Ponudbe na Franc Tončič, Črni vrh 29.

Cementne cevi razne velikosti so po zmernih cenah naprodaj pri Jos. Deklevi v Postojni.

Mlin in stiskalnico (prešo) za sadni mošt in malo rabljena, večje vrste proda Leop. Meden, Igavas-Stari trg pri Rakeku.

Prsni sirop proti kašlju, hripavosti itd. steklenica 1 K 40 v. Čisto, belo ribje olje, stekl. 1 K, velika 1 K 80 v. Mazilo proti trganju in revmatizmu, steklenica 1 K. Mazilo proti ozebkom, 1 lonček 70 vin. razpošilja lekarna Hus v Vipavi.

Učenec in učenka se takoj sprejmeta v trgovino mešanega blaga Frana Zadnek v Senožečah.

Apno se bode razprodajalo od 4. septembra naprej. Cena po dogovoru med posameznimi posestniki. Gospodarski odsek na Razdrtem.

Bika plemenjaka 15 mescev starega simentalkega križanca, ki je 135 cm visok, proda Andrej Lemut v Slavinjah h. št. 8 občina Hrenovice.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša predraga mati, oziroma stara mati, gospa

Marija Dralka

danes ob 1/2 10. uri zvečer, večkrat previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 72. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo preblage pokojnice položilo se bode v četrtek, dne 29. t. m. ob 4. uri popoldne k večnemu počitku.

Predrago ranjco priporočamo v blag spomin in molitev.

Raubarkomanda pri Postojni, dne 27. novembra 1906.

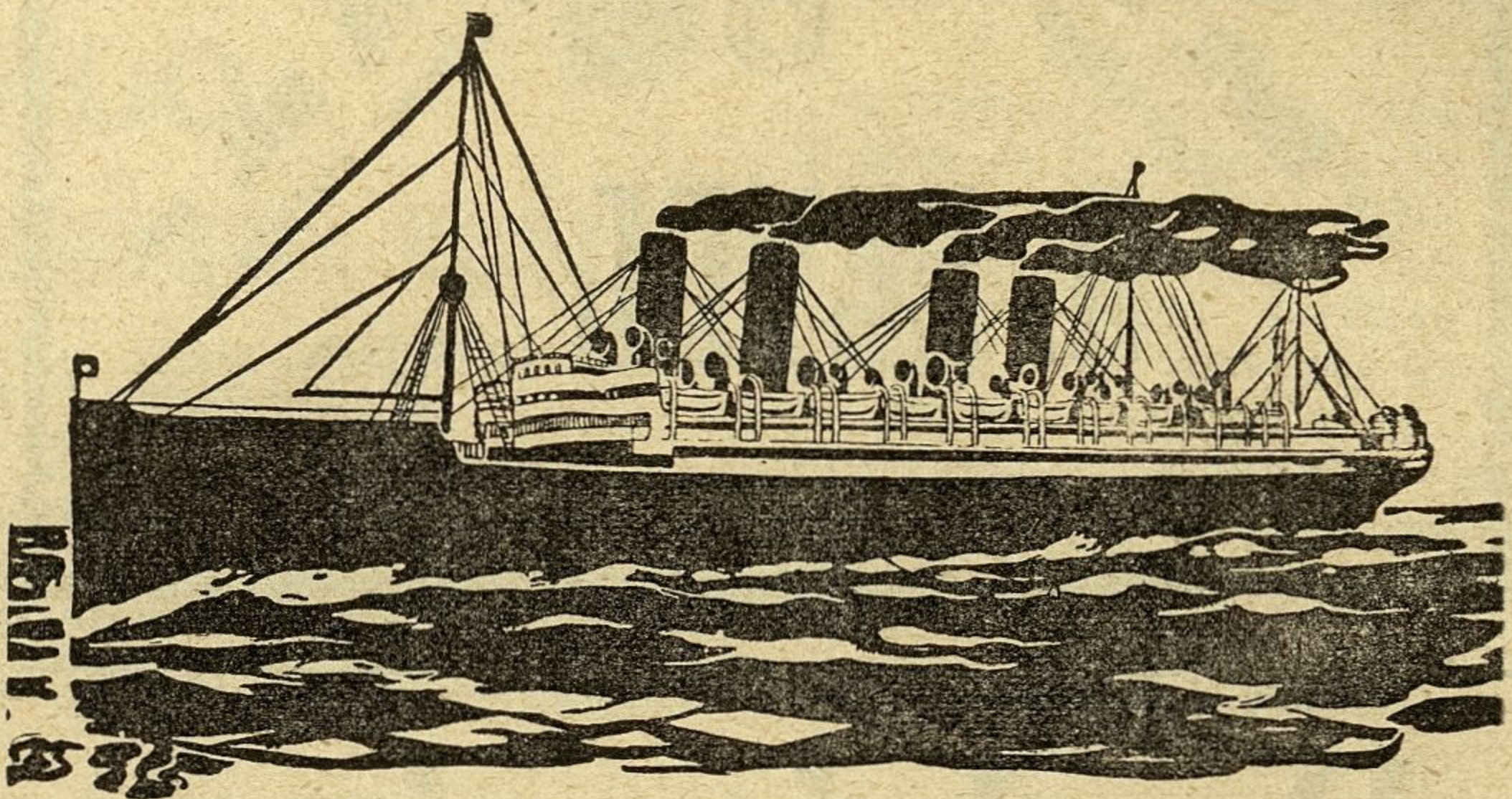
Žalujoči ostali.

POZOR!

BERITE!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz BREMNA v NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navednega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU

KOLODVORSKE ULICE ŠT. 35.

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto.

— Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštena, reelna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Kolorado, Mexiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Kolombo, Singapore, v Avstralijo i. t. d.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

● **zobozdravnik** ●

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerik. zobg.
Vsa zobotehnična dela

Amerik. zobg.
se v konces. ateljeju

O. SEYDL

izvršujejo.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

Prodaja vina.

Imam za prodati v kleti več sto hektolitrov pristnega istrijskega vina lastnega pridelka, potem rakije in olja po primerno nizkih cenah.

Ivan Pujman

trgove in posestnik vinogradov v Vodnjanu-Dignano.

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

Karol Jelovšek

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja
dni 6 dni

izvrstna prilika za potovanje je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

"Amerika" 24.000 ton

"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton

Pojasnila daje zastopnik:

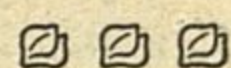
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Notranjska posojilnica v Postojni

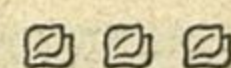
registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.

Pivovarna „G. AUER-jevi dediči“

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12.

priporoča svoje izvrstno marčno in na bavarski način varjeno pivo

v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Zaloge na Notranjskem so: v Idriji (založnik gosp. Franjo Didič, posestnik i. t. d.), v Št. Petru na Krasu (založnik gosp. Anton Rebec, vinotržec), v Prestranku (založnik „Mlekarska zadruga“) in v Žireh (založnik gosp. Matija Gostiša, posestnik).